

Jakékoli změny hlavního dluhu nemohou rozšířit ručení rukojmího a také žádné ujednání věřitele s hlavním dlužníkem nemůže být na škodu rukojmího (Ehrenzweig, System II/1, str. 121). Nelze také žalovanou jako rukojmí vydati právní nejistotě na drahnou dobu o tom, co bude s jejím ručitelstvím a nelze činit její závazek závislým na tom, zda po projití promlčecí lhůty hlavní dlužník uzná svůj promlčený dluh vůči věřiteli a bude ochoten jej splácet. To by se přičilo účelu zákona v příčině stanovené kratší lhůty promlčecí, která byla stanovena právě k zamezení takové nejistoty. Nastalé uznání dluhu hlavním dlužníkem po projití promlčecí lhůty nemůže přerušit již skončené promlčení a nemá již co činit s rukojemským závazkem; další osud hlavního dluhu nemůže být na škodu ručitelce, která s uznávacím projevem hlavního dlužníka neměla co činit a jeho se nezúčastnila. Rozšiřování účinnosti takového uznání i na rukojmí by vybočovalo v souzeném případě z mezí původně zamýšleného závazku ručitelského.

Čís. 15906.

Pojištění smluvní.

Pro otázku, zda byl řidič motorového vozidla oprávněn v době nehody k jeho řízení, rozhoduje jediné to, zda byl úředně oprávněným nositelem práva řídit vozidlo určitého druhu.

Skutečnost, že osoba řídící vozidlo byla oprávněna řídit určitý druh pojištěného vozidla, lze dokázat nejen vůdčím listem, nýbrž i jinými průvody, z nichž vyplývá, že byl řidiči vystaven vůdčí list, oprávnující jej v době nehody k řízení vozidel s výbušnými motory, a že tento list nebyl odvolán ani jinak nepozbyl účinnosti.

(Rozh. ze dne 10. března 1937, Rv I 1432/35.)

. Žalobce pojistil u žalované pojišťovny nákladní automobil proti následkům zákonné odpovědnosti na dobu 10 let od 4. května 1931 do 4. května 1941 až do nejvyšší částky 50.000 Kč za každou usmrcenou nebo poraněnou osobu. Dne 19. září 1932 najel pojištěný automobil, řízený šoférem Josefem B., na Marcela H., který utrpěl zranění, jež mělo v zápětí smrt. Žalobce zpravil žalovanou pojišťovnu o nehodě, žalovaná však oznámila žalobci, že neuznává pojistný případ a náhradu odmítá. Ing. H., otec usmrceného Marcela H-a, se domáhá z důvodu vylíčené nehody pro poranění svého syna žalobou na žalobci náhrady škody v částce 17.236 Kč s přísl. a rovněž Marie S-ová se na žalobci domáhá žalobou náhrady škody za kolo zničené při automobilové nehodě v částce 968 Kč s přísl. Oba tyto spory nejsou dosud ukončeny. Žalobce přednesl, že má proto právní zájem na neodkladném zjištění povinnosti žalované odškodnit žalobce na základě pojistné smlouvy za výlohy úrazem způsobené, poněvadž dosud není znám výsledek obou civilních sporů, a žalobce může proti žalované podat žaloby na plnění

teprve po vynesení rozsudku (čl. 15 všeob. poj. podmíněk), a poněvadž mu žalovaná dala šestiměsíční lhůtu k uplatnění jeho nároku, počínaje dnem 29. října 1932, pod ztrátou veškerých nároků proti žalované. Od-
mítnutí náhrady výloh z automobilové nehody není odůvodněno, ježto šofér Josef B-a měl již od roku 1923 vůdčí list, znějící na veškeré vý-
bušné motory. Domáhá se proto soudního výroku, aby bylo zjištěno, že žalovaná jest povinna odškodniti žalobce na podkladě pojištění z po-
vinného ručení č. pojistky 118.244 za veškeré nároky na náhradu škody, uplatňované proti žalobci pro úraz ze dne 19. září 1932, jež utrpěl Marcel H., a to především za nárok na náhradu škody 17.236 Kč 30 h s úroky a náklady sporu, a dále za nároky na náhradu škody 936 Kč s úroky a soudními útratami, jež uplatnila proti žalobci Anna S., pokud žalobce bude pravoplatně k náhradě škody odsouzen, a to jak do jistiny, tak i příslušenství, co se pak týká útrat právního zastoupení žalobcova pouze, pokud tyto útraty budou přiměřené. Žalovaná namítla, že šofér žalobcův Josef B., který s nákladním automobilem najel na Mar-
cela H., neměl ani vysvědčení o způsobilosti k řízení nákladního auto-
mobilu, ani vůdčí list, oprávnňující ho k řízení. Josef B. složil pouze zkoušku z řízení osobních automobilů a bylo mu také vystaveno vysvěd-
čení o způsobilosti k řízení osobních vozidel. Dle čl. 1 dodatečných usta-
novení k všeob. poj. podmínkám jest pojištění platné jen tehdy, má-li osoba řídící úředně předepsaný a v Československé republice platný vůdčí list pro tentýž druh vozidla. Pouhé vysvědčení o zkoušce věcné způsobilosti není ještě vůdčím listem a nestačí tudíž, aby byl splněn uvedený předpis. Nárok žalobou uplatňovaný nemá předpokladu určovací žaloby podle § 228 c. ř. s., poněvadž škoda nebyla žalobcem ani uspokojena, ani pravoplatným rozsudkem zjištěna. Počne proto šesti-
měsíční lhůta k uplatnění nároku plynouti od pravoplatnosti rozsudku Ck Ia 30/33 krajského soudu v M. O. a C II 1223/32 okresního soudu ve S. O. Soud první stolice zamítl žalobu. D ů v o d y: Výpo-
vědění svědka Josefa B. v souhlasu s vysvědčením velitelství automobi-
lového praporu č. 2 v B. ze dne 8. března 1927 a se zprávou okresního úřadu v B. z 14. listopadu 1932 a 24. srpna 1934 soud zjistil, že se Josef B. podrobil v r. 1923 šoféřské zkoušce pro osobní automobily a ob-
držel v témže roce od okresní politické správy v B. vůdčí list, znějící na veškeré výbušné motory Roku 1926 se podrobil na vojně u auto-
mobilového praporu č. 2 v B. zkoušce z řízení automobilů osobních a nákladních a obdržel dne 9. března 1927 od velitelství tohoto praporu vysvědčení, podle něhož se Josef B. prohlašuje za způsobilého k samo-
statnému řízení osobního i nákladního automobilu. Josef B. byl již před nastoupením vojenské služby a služby u žalobce zaměstnán jako řidič nákladního automobilu a prokázal se u žalobce při nastoupení služby vysvědčením a vůdčím listem okres. pol. správy v B. z 18. srpna 1923, znějícím na samostatné řízení motorových vozidel s motory výbuš-
nými. Tento vůdčí list pak někam založil a dal si od okresní politické správy v B. vystaviti duplikát vůdčího listu, který ovšem zněl jen na řízení osobních automobilů. Vojenské vysvědčení bylo přezkoušeno dne 18. srpna 1933 a potvrzeno. Podle § 22 min. nař. ze dne 28. dubna 1910

č. 81 ř. z. jest dovoleno samostatně řídit silostroje jenom tomu, kdo, prokázav svou odbornou způsobilost, obdržel k tomu úřední povolení (vůdčí list). Podle § 23 řeč. min. nař. jsou řidiči jízdných silostrojů, náležejících vojenské správě, osvobozeni od výkonu zkoušky tehdy, prokáží-li svou způsobilost vojenským vysvědčením. Nemůže býti proto pochybnosti o tom, že u šoféra Josefa B. šlo o pouhou formalitu, aby obdržel i duplikát vůdčího listu na nákladní automobil, neboť vyhověl předepsaným podmínkám již před nehodou. Podle čl. 1 dodatečných ustanovení má pojištění jen tehdy platnost, má-li osoba řídící vozidlo v Československé republice platný, úředně předepsaný vůdčí list pro tentýž druh vozidla, a podle řečeného ustanovení musí tato podmínka býti splněna v době nehody. Bylo tedy třeba zjistiti, která dodatečná ustanovení platí pro sporné pojištění. V tom směru zjistil soud, že k pojistce byla připojena dodatečná poj. ustanovení, neboť se starých dodatečných ustanovení neuzívá již od srpna 1930 a byla zásoba starých ustanovení již tehdy odstraněna a zněla na zadní stránce pojistky toliko pro nová ustanovení podle vzoru 3. orig. Mimo to byla na přední stránce pojistky v pravém rohu přilepena nálepka růžové barvy s tímto zněním: »Důležité upozornění: Podle min. nař. z 28. 4. 1930, č. 81 smí řídit šofér pouze o n e n druh silostroje, pro který má vůdčí list (nákladní, osobní atd.). Nemá-li řidič správného vůdčího listu, není vzniklá škoda pojištěním kryta.« Žalobce jako strana slyšen udal, že jej překvapila na pojistce nálepka, v níž bylo uvedeno, že šofér řídící nákladní automobil musí míti příslušný vůdčí list k řízení nákladního automobilu, že však zjistil při přečtení pojistných podmínek a dodatečných ustanovení, že nic takového nebylo ujednáno. Přes to trval na tom, aby se šofér Josef B. prokázal řádným vůdčím listem. Výpověď ta však není dosti věrohodná, zejména proto, že nálepka byla z pojistky odstraněna a že se o ní žalobce nezmínil ani v žalobě, ani v přípravném spise, ba dokonce tvrdil, že neobdržel podobné ustanovení. Ze zprávy okresního úřadu v B. z 14. února 1932 vychází dále najevo, že šofér Josef B. dostal dne 9. března 1931 duplikát vysvědčení způsobilosti k řízení osobních automobilů a dne 10. června 1931 duplikát vůdčího listu, tedy právě v době, kdy nastoupil místo a žalobce v květnu 1931, takže jmenovaný šofér již tehdy neměl původní vůdčí list. Není tedy výpověď šoférova s to, aby vyvrátila shora zjištěnou skutečnost, že k pojistce byla připojena dodatečná ustanovení, takže platí pro pojištění, o něž jde, jen tato ustanovení, a to tím více, že žalobce sám udal, že mu nálepka s příslušným upozorněním byla nápadná a že se také podle toho řídit při přijetí šoféra, čímž doznává, že schválil doložku tu. Ale i kdyby soud přes to vzal za prokázáno, že připojena byla dodatečná ustanovení podle vzoru D orig., v nichž není ustanovení o vůdčím listu, má pojišťovna právo se na to odvolávat, neboť výslovně upozornila nálepkou, že neodpovídá za takovou škodu a žalobce nepozastavil toto upozornění. Jest tedy nezbytně třeba, aby šofér Josef B. měl v době nehody vůdčí list pro automobily nákladní. Ježto uvedené podmínce nebylo vyhověno, jak vychází ze zprávy okresního úřadu v B., není nárok proti žalované po právu. Námitka, že

určovací žaloba není v souzeném případě přípustná, není odůvodněna a poukazuje soud v té příčině na dopis žalované ze dne 29. října 1932, kterým výslovně upozornila žalobce, že musí podati po případě žalobu proti zamítnutí nároku do 6 měsíců ode dne 29. října 1932, po kteréžto lhůtě jakékoli nároky z tohoto případu proti žalobci pomíjejí. Poněvadž spory, které poškození zahájili proti žalobci z této nehody, nejsou dosud ukončeny, nemůže býti pochybnosti o tom, že žalobce má právní zájem na tom, aby sporný právní poměr byl neodkladně zjištěn, a to nejen se zřetelem na obsah dopisu ze dne 29. října 1932, nýbrž i proto, aby věděl, jak se má zachovati nadále ve sporech, které poškození proti němu zahájili. Jsou tu proto dány předpoklady podle § 228 c. ř. s. pro určovací žalobu. O d v o l a c í s o u d potvrdil rozsudek prvního soudu.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y :

S právního hlediska (§ 503 č. 4 c. ř. s.) jest žalobcův nárok důvodný i za předpokladu, že součástíkou pojistné smlouvy (pojistky č. 118.244) byla též dodatečná ustanovení, schválená ministerstvem vnitra ze dne 10. července 1930. Neboť, třebaže se v článku 1. těchto dodatečných ustanovení uvádí, že pojištění má jen tehdy platnost, má-li osoba řídící vozidlo úředně předepsaný, v Československé republice platný vůdčí list pro t e n t ý ž d r u h vozidla, nelze to vykládati tak úzce, že důkaz o tom lze podati jedině vůdčím listem samým, nýbrž stačí, dokáže-li pojistník jiným způsobem, že řidič byl pravoplatně vystaven vůdčí list, opravňující ho v době nehody k řízení vozidla příslušného určitého druhu nebo všeobecně k řízení vozidel s výbušnými motory, a že vůdčí list nebyl odvolán podle § 26 min. nař. č. 81/1910 ř. z. Neboť předpoklad čl. 1 uved. dodatečných ustanovení souvisí s bezpečnostním rizikem pojišťovny, která si zabezpečuje menší riziko tím, že žádá, aby řidič měl vůdčí list pro příslušný druh vozidla podle § 25 uved. min. nař. Nezáleží proto v souzené věci na tom, zda řidič byl v době nehody ve skutečné držbě vyhotovení vůdčího listu, opravňujícího jej k řízení vozidla určitého druhu, nýbrž rozhoduje jen, zda s právního hlediska byl řidič v době nehody úředně oprávněným nositelem práva řídit vozidlo určitého druhu. Prvý soud zjistil nejen na základě zprávy okresního úřadu v B. ze dne 14. listopadu 1932 a ze dne 24. srpna 1934, ale i na základě výpovědi svědka Josefa B., že mu byl vydán okresní správou politickou v B. vůdčí list ze dne 18. srpna 1923, č. j. 1395/23/2, opravňující k samostatnému řízení motorových vozidel s výbušnými motory. Na tomto zjištění odvolací soud nic nezměnil a jest jím proto vázán i dovolací soud. Ze zprávy okresního úřadu v B. ze dne 24. srpna 1934 plyne, že takový vůdčí list opravňuje Josefa B. k řízení v š e c h d r u h ů motorových vozidel. Není prokázáno, že tento vůdčí list byl odvolán podle § 26 min. nař. č. 81/1910 ř. z. anebo že pozbyl účinnosti. Zejména jí nepozbyl tím, že okresní úřad v B. vystavil řidiči Josefu B. d ů p l i k á t vůdčího listu, znějící

pouze pro osobní automobily, poněvadž z uvedených zpráv okresního úřadu v B. vyplývá, že se tak stalo nikoli proto, že by byl Josef B. vůbec neměl vůdčího listu pro veškeré druhy vozidel s výbušnými motory, nýbrž proto, že ve spisech není vyznačeno přesné znění oprávnění původního vůdčího listu a protože duplikát vysvědčení způsobilosti z r. 1923 k řízení vozidel zněl jen na řízení osobních automobilů a konečně i proto, že, ač roku 1923 vydávaly vůdčí listy jednotné, opravňující k samostatnému řízení všech druhů motorových vozidel s výbušnými motory, byly v pozdější době (roku 1931) vydávány nové vůdčí listy pro jednotlivé druhy motorových vozidel podle znění vysvědčení zkušebního komisaře. Z toho je patrné, že znění »duplikátu« s omezeným obsahem bylo upraveno úřadem jen z opatrnosti, a nelze tedy z toho souditi, že původní všeobecný vůdčí list pozbyl účinnosti pouze z toho důvodu, že byl ztracen a že jeho obsah nelze podle spisů přesně reprodukovati. Že obsah původního vůdčího listu neodpovídal snad vysvědčení způsobilosti Josefa B. k řízení silostrojů, není závažné, poněvadž čl. 1 dodatečných ustanovení nežadá, aby se vůdčí list plně kryl s vysvědčením způsobilosti k řízení silostrojů. Nejde tudíž o »duplikát« vůdčího listu v pravém smyslu slova, totiž o přesné nové vyhotovení původního vůdčího listu, ani nejde o nový vůdčí list. Jediné to, že řidič Josef B. ztratil svůj původní vůdčí list, kterým by bylo prokazováno, že měl v době nehody vůdčí list, opravňující ho k řízení i nákladního automobilu, nemůže proto již odůvodniti úsudek, že Josef B. nebyl úředně oprávněn v době nehody řídit nákladní automobil a že tudíž nebyl splněn předpoklad čl. 1 dodatečných ustanovení. Podle toho, co bylo právě vyloženo, jest žalobní nárok důvodný.

Čís. 15907.

Postup soudu při provádění znaleckého důkazu.

Vadnost řízení, nebyl-li soudní znalec vůbec soudem slyšen a vzat do přísahy při roku, k němuž měly býti strany obeslány.

(Rozh. ze dne 10. března 1937, Rv I 2979/36.)

V odvolání do rozsudku prvního soudu, jímž byl uznán za nemanželského otce žalujícího dítěte, vytýkal žalovaný mimo jiné, že mu bylo znemožněno zúčastniti se provedení důkazu krevní zkouškou, provedeného soudem dožádaným, a klásti znalci otázky podle § 289 c. ř. s., ježto nebyl ani k provedení tohoto důkazu k rukám svého advokáta obeslán. **O d v o l a c í s o u d**, nevyhověv odvolání, uvedl v důvodech svého rozsudku: Výtky odvolatelovy jsou pouze vadami řízení, které žalovaný nemůže vytýkati, ježto při ústním jednání dne 5. května 1936, při němž byl čten znalecký nálezh a posudek o důkazu krevní zkouškou provedený před dožadovaným soudem, se pustil, ač zastoupen advokátem, do dalšího projednávání věci (§ 196, odst. 1, c. ř. s.) a nejde